

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; a pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: petst 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrt 30 v. Pri večkratnem oglaševanju — pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen: Vse leto . K 18.— Četrlet . K 4.50 Pol leta . K 9.— En mesec . K 1.50 V upravnistvu prejemano na mesec K 1.20. S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja: Vse leto . K 20.— Četrlet . K 5.— Pol leta . K 10.— En mesec . K 1.70 Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravništvo „DNEVA“.

Delo šuntarjev; naloga cenzorjev.

Daleč smo prišli! Nemško-kleikalni in čifutski listi in duševni odpadki nemških nacionalcev, hujšajoči na vojno proti Črnigori, avstrijskemu prebivalstvu z najčrnejšimi in z najkrmavnejšimi barvami slikajo politični položaj, s frivolnostjo, nesramno brezbrzičnostjo ga pripravljajo na ono, česar se boji celotno avstrijsko prebivalstvo — pripravljajo ga na vojno, kot nekaj neobhodno potrebnega, kar bo prineslo mir in povzdigo gospodarskega položaja — vsi ti listi ostanejo nekonfiscirani; rdeči svinčnik državnega pravdnika ali kariere nastopajočega policijskega koncipista jim je prizanesel in svobodno jim je, nositi strah in širiti trepet med milijone in milijone avstrijskega prebivalstva, proklinjajočega vse ono, kar ga ovira pri delu, kar ga bliskovito tira na rob gospodarskega, duševnega in družinskega propada. Vsi ti listi, delo vojnih hujšajočih, delujočih proti intencijam častitega starčka, miroljubnega in človekoljubnega vladarja Avstrije, Franca Jožefa I., se smejo nekonfiscirani širiti širom Avstrije, kakeč: javni mir, kar je proti § 305 avstr. kaz. zak. Na javnih shodih na Dunaju smejo, na paralizirani trpečih individui iz neznanih plemenitaskih rodbin, šuntati »s križem kronarjega (dvoglavega) orla, da poleti tja doli« (to je govoril neki individuum, ki sliši na ime »grof Ressegner« — to povem držav. pravdniku oz. policijskemu cenzorju, da premaga željo in odloži svinčnik —

stavek je bil že v ponedeljkovem »Dnevu« tiskan.)

In takšno brezvestno šuntanje ne pozna državno pravdnistvo oz. policijski cenzor kot državi in javnemu miru nevarno!! Takšne liste in takšne vojne hujšajoče bi bilo treba posaditi za omrežje na mrzli tlak in jih rediti par mesecev s suhim kruhom in mrzlo vodo, da bi se jim ohladila vsled preveliki meri zavžitega šampanjca razgreta kri; da bi bili odrešeni delirija in ozdravljena njihova fantazija, vsled potencirane perversnosti se naslanjajoča v krvavih predstavah, ki jim jih čara vojno pričakovanje.

To bi bilo v smislu § 305 kaz. zakona.

Bilo bi v interesu prebivalstva — tedaj tudi monarhije!

Tu je Rodus — tukaj pleši — tu je tvoje torišče!

Toda čudna so pota cenzorske previdnosti!

Napisali smo članek, katerega vsebino naznačuje naslov: »Križa na vrhuncu — rešitev mogoča.« Ako govorimo, da je rešitev mogoča, potem je gotovo, da govorimo v tonu miroljubnega razpoloženja. Bili smo konfiscirani.

Plediranje za mir — konfiscirano!

Res je, da smo malo za ušesa prišli one, ki hujšajo, toda to je npravna in družabna dolžnost onih, ki vodijo v krvi (tako žlahten sok, da ne gre, da bi se ga za oslovo senco prelivalo kapricam na ljubo.

Pa še nekaj: Napisali smo tudi par stvari, ki so že bile tu pa tam napisane in nekonfiscirane. Bili smo pa konfiscirani. Kot pravniku, ki vidi v pravnih normah ono, kar stvarja npravnost najširših vrst, se mi konfiscacija že nekonfiscirano razširjenih stvari zdi vedno silno kočljiva, ker se s tem v današnji dobi splošnega razširjenja časopisja zakonom jemlje njihovo npravno moč, ki je za stvarjanje državnim temeljem odgovarjajoče npravnosti vedno neobhodno potrebna. Če se namreč konfiscira že nekonfiscirano razširjene stvari, se vzbudi v ljudeh, v masi najpreje dvom o resnosti zakona, potem pa z neobhodno nujnostjo tudi omalovaževanje državnih zakonov — in škodo ima država, ker se ji vsled samoljubnosti državnih uradnikov, (kar se tiče manipuliranja z zakoni) ne posreči vsvariti državnim temeljem odgovarjajoče upravnosti! Škoda ima pa tudi ožja družba.

Torej en svet cenzorju: ako nečete respektirati naše trditve, da ne pišemo zato, da bi bili konfiscirani, temveč, da bi ljudje čitali in ne bulili v prazen papir — tedaj respektirajte vsaj korist države in najpriprostejše pogoje za obstoj njenih temeljev!

O § 300 kaz. zak. bova pa imela kratak tečaj pred sodnim senatom. Na svidenje!

Maribor.

Znan je pregovor: Poturica je hujši od Turka. Vedeli smo, da si naši štajerski uskoki dovoljujejo najrazličnejše nepravilnosti, da besne tam najbolje, kjer so se rodili in, da so ravno njih najbližnji sorojaki tudi najboljše izpostavljeni njih renegatskemu žolču. Marsikaterikrat si je tudi ta ali oni drž. uradnik dovolil, spuščati se nad slovensko rajo, a ti slučaj, čeravno ne osamljen, so bili vendar taki, da se jim je dalo priti v okoliščini. Kar se je pa zgodilo pri c. kr. okrožni sodnji v Mariboru, pa presega že vse meje: imamo tu c. kr. preiskovalnega sodnika, ki sliši na pošteno slovensko ime Bicek, katero pa že na zunaj pači z nemškim »ck«. Ta gospod je bil kot visokosolec še trden Slovenec in član akad. društva »Slovenija«. Takrat so mu tudi slovenski groši dobro hodili. Ko pa je začel sodnikovati, je na mah preselil in postal iz značaj - Slovenca, značaj - Nemec. Udinjal se je popolnoma »Volksratu« in danes velja kot »sichere Stütze« tega, pri c. kr. okrož. sodišču v Mariboru. Razne okoliščine pa seveda ne puste, da bi ta gospod pozabil svojo slovensko mladost in zato skuša spraviti to iz sveta s tem, da po možnosti šikanira Slovence. Pred kratkim je bil zaslišan kot priča nek Slovenec pred tem c. kr. okr. preiskovalnim sodnikom in zahteval, da se ga slovensko zasliši. Radi tega je začel g. Bicek nad možem kričati in razsajati na tak način, da se je morala vložiti proti njemu pritožba. Zvestega opreda svojih pangermanskih težej imata gospod v svojem uradnem kolegi sodniku dr. Torgglerju, ki gre v svojih pangermanskih težnjah celo tako daleč, da se upira sodnim odlokom, oziroma sodnim naredbam. Ta gospod namreč niti za silo ne lomi slovenske in nek deželan-saljivec je rekel pred nedolgo tem, da misli g. Torggler, kadar reče »konj« na »kravo« in obratno. In ta gospod je dne 21. marca 1913 izdal nemško razsodbo v civilni zadevi na — slovensko tožbo. To se je zgodilo iste dne z razsodbo C II. 120—13 5! Ta slučaj je po 10 letih — tako trdijo naši pravniki — prvi! Sta to dva naravnost nečuvena slučaja, ki kar kričita po remedur. Danes eden jutri pride drugi itd., dokler nas Stürgh ne preseneti nekega dne z odlokom, da se slovensko sploh ne bo odgovarjalo, ozi. da se slovensko ne sme pred c. kr. sodiščem v Mariboru več obravnavati, zagovarjati itd. A tudi od druge strani opazovan, je ta dogodek vsega uvaževanja vreden: to se nam zdi morda le marotta nemškega zagrizenca. Ne, za stvarjo tiči — sistem. Kdor le količjak opazuje podvojeno delo »Volksrata«, vse njegove napore, ki

so naravnost krčeviti in naperjeni edino le proti temu, da se v najkrajšem času naredi po naših drž. uradih korenit preobrat v korist nemško-nacionalnim in vsenemškim težnjam, bo izprevidel, da osebi zgoraj navedenih slučajev, ne delate popolnoma na lastno pest. Imata ta dva moža ali direktna navodila, ali pa vsaj dobro vesta, da ju čuva mogočna roka in to je »Volksrat«. Kdo pa tiči za njim — Volksratom? Ne dvomno oba največja štajerska Nemca — Markhl in Wastian.

Posebno vedenje zadnjega — gospoda ima namreč dobro navado, da kot politik včasih nekaj več pove kot bi smel pred javnostjo — je tako da se nam zdi naše mnenje pravo. Na vsak način pa imajo ti faktorji dovolj ljudi za sabo, da pred presečenjem nismo nikdar dovolj varni. Resno svetujemo torej našim zastopnikom v drž. zboru — neglede na desno in levo — da se tema slučajema upro z vsi silo, če ne, o tem so lahko prepričani, bodo imeli kmalu obžalovati: »Straža« sicer piše, da je g. dr. Verstovšek že posredoval pri predsedniku okr. sodišča v Mariboru in, da bo stvar tudi prišla na razgovor v dr. zbor, a zdi se nam ta slučaj vredna, da najdeta vseobči odpor in tudi izdaten protest.

Štajersko.

»Rokovnjači« so nam zopet pokazali, kaj si želi naša publika, mariborska kot okoliška: narodno igro ali pa vsaj, dobre prevode teh, kar nam je v svežem spominu še iz prejšnjih let. Življenje iz življenja in — igre z zdravim humorjem. To oboje ima privlačno silo. Obisk je bil dober, z režijo pa nismo bili zadovoljni. Razdelitev vlog je bila imenovati v glavnem ponesrečena: Dober je bil Blaž Mozol (g. Pajnhart), ki je tudi tokrat potrdil našo sodbo, da je eden naših najboljših domačih igralcev. Nande (g. Jurovič) ni ljubi-mec in s tem — basta. Trudil se je do mučnosti, a pogodi je sceno na Kolovcu. Polonica (gdč. Radolič) je bila vse preje kot Polonica. V burki si ne moremo želeči boljše moči. A tu je bila slaba. Se celo zadnji hipce je bil »narejen«. Vernazza pa si v taki obliki za prihodnje odločno izprosimo, Franceta si želita Jurčič-Kersnik in tudi Govekar pač kot tepčka, a ne kot — norca. Publika se je sicer smejala do solz, a s tem ni povedano, da je bila igrana ta partija umetniško. Razne nečuvne grimaze, ala Zuluafri, konečno morajo vsiliti smeh, dasi bi si človek pogrizel jeze raje — ušesa, če bi mogel. Manjše partije so bile nekoliko srečnejše. Štefan, Rak, Jošt, Tonček Obloški in Bojce, so ugajali. Rajtguzna pa si želimo v bodoče že vendar enkrat tudi res — v Rajtguz-

nih, Godbi priporočamo več točnosti. Pohvalno omenimo res krasno petje, kar je pa zasluga — pevcev. Krasni bariton Tončka Obloškega nas je očaral. Le spremljajoči zbor se nam je dozdeval nekoliko premčen. Tudi »Mladi vojaki« so bili dobro izvedeni. Bojca poznamo že dolgo. Pel je lepo in tudi dodatni kupleti so bili kaj umetni. Lahko bi bil še ostrejši. Res lep pa je bil začetni prizor v »Črnem grabnu«, za kar gre zasluga v prvi vrsti gospe prof. Družajčevi (Nona). Škoda, da ni mogla petja ponavljati. Tudi minicna njena igra je bila lepa. — Inspicijentu in g. odersko-mojstru priporočamo, da se manj brigata za parter. Gg. režiserjem priporočamo, da pripravo za vboodoče na odru fotelje statutom. Bo manj motilo, kot vedno odpiranje oken in premikanje kulis za pozornico. V največ pozornosti vrednih scenah se pokaže na mah dolgoprsta roka, ali pa kar cel, bradat obraz, bodisi pri oknu, ali pa pri vratih. Radi bi vedeli, kaj dela inspicient, da ne pazi —?! To so bili torej — »Rokovnjači«.

V Ločah pri Konjicah se preklajajo farani in župnik. Fara ni ravno preveč obdarovana z blagostanjem, župnik pa hoče, da se ima tamkaj zgraditi tudi kaplanija, seveda, s pomočjo faranov. Sicer pravi fajmošter, da bi on sam tudi nekaj prispeval, ampak farani mu vseeno nočejo na lim. Čudno je tudi to, da hoče fajmošter skrb za kaplana obestiti faranom. On ga je v prvi vrsti rabil sebi v podporo, on naj mu tudi za stara leta odkáže v farovžu primerne prostore. Sicer pa je tako odrievanje sopastirja po župniku vse preje, kot za župnika častno.

V Slov. Bistrici se bodo vršile volitve v tamošnje okr. bolniško blagajno. Za te volitve je izdalo tajništvo vabila na interese v obeh deželnih jezikih, kar je seveda silno razburilo ves »Volksrat« in z njim vse ostale spodnjestajerske renegate.

Iz Slov. Bistice. Izdajanje dvojezičnih vabil za volitve v okr. bol. blagajno so začeli deliti oni slovenske bistriški »Nemci«, ki delajo z nami kot metla s smetmi. Seveda, radovoljno to niso storili, pač pa iz strahu, da bi jim slovenska večina volilcev ne pokazala, da je ona edina upravičena, gospodariti v tem podjetju in ne slovenjebistriški nemčurji. Okraj mora jamčiti za poslovanje tega zavoda, nemčurji pa v njem neomejeno gospodarijo. Ze enkrat smo rekli, da tega nečemo več trpeti in da morajo slovenski interese priti do veljave, ali pa, da naj še oni nemčurji prevzamejo jamstvo.

Slov. Bistrica. Kdo vzdržuje bolniško blagajno? Nihče drug kot samo mi Slovenci! In kaj imamo od tega? Da slovenjebistriški nemčurji delajo po svoji volji z našim denarjem in z nami, kot se jim to poljubi.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

»Ubogam vas še enkrat,« je dejal kralj, ki se je tresel istotako kakor ona, samo da ne od enakega razburjenja.

Odšel je, in tudi Zileta je stekla ter se skrila v svojo sobico.

Kralju je sijal obraz, ko je bil spet v svojem kabinetu.

»Vdaja se!« je godrnjal sam pri sebi. »Luč božja, dolgo je trajalo, nazadnje bo pa vendarle...«

Nacrt Franca I. je bil silno enostaven.

Samo da je bil enkrat v gozdu; potem ni bilo nič lažjega kakor urediti tako, da ostane sam z Zileto.

Misel sirovega pošilstva ga nikakor ni plašila. Narobe, njegova sramotna domišljija se je pasla z njo, in njegov nagon zavojajočega vojščaka se je radoval takšnega razvoja brez vsake hinavščine pred samim seboj.

Samo nekaj v vsej tej reči se je zdelo kralju čudno, skoraj da vznemirljivo.

Bila je lahкотnost, s katero je dotlej tako neukrotljiva Zileta sprejela predlog, da se udeleži tega lova.

Da, Zileta je sprejela vabilo — in celo z veseljem.

Revici prvič ni prišlo na um, da se ji je bati kake nevarnosti; da bi

se sešla s kraljem na samem, se ji je zdelo skoraj nemogoče, na lovu, ki se ga udeleži svojih dvesto do tristo ljudi.

Upala je pa tudi, da jo zagleda Tribulet, ko se bo pomikal lovski izprevod skozi mesto, in da bo mogla menjati z njim kako znamenje ali pa celo govorila z njim.

Omeniti je treba, da je bilo Zileti sicer dovoljeno, gibati se v svojem stanovanju in v parku po prosti volji, toda prepovedano, stopiti iz gradu.

Pojezd skozi Fontenblo, čeprav v številni družbi, je bil torej prilika, ki jo je veljalo izkoristiti.

Vse te misli so prešinile njenega duha v trenutku, ko ji je stavljal kralj svojo ponudbo. In obljubila je, ne prikrivaje veselja, ki ga je tolmačil kralj tako, da velja zabavi.

XXIX.

Kraljevski lov.

Zares je bila blesteča skupina, ki je jahala drugo jutro skozi mesto Fontenblo, v veliko navdušenje meščanov, izražajočih svoje vzhiceno občudovanje s klici: »Živel kralj!«

Vsa se je lesketala v žarkih solnca, sijočega na nežnem, svilenem nebu, ki je stresalo svoje lahne meglice v drhtljajih spomladi.

Iskrila so se vezena oblačila in lovski noži; plemeči dvora so se šalili okrog kralja, srečnejšega in dobrovolnejšega nego kdaj poprej; okrog tega središča pa je mrgolelo

gonjačev, kmetov iz okolice, ki so bili prišli gledat kralja, in vsakovrstne služinčadi: lovcev, lakajev, oprod, trobentačev, in Bog vedi, koga še.

Zileta je jahala na črnem konju, ki je bil nemara nekoliko preziv za njo. Kdo je bil povzročil, da so ji dali ravno to žival in ne kake mirnejše? Deklica se je ozirala z nemirnimi pogledi, iščoč prijateljskih oči med tisočih obrazov, ki so polnili ulice in okna hiš. Njej ob strani je dirjala vojvodinja Etanpska, vsa obkoljena od plemičev, med njimi D'Eséja in La Satenjreja, ki nista pustila Zilete iz oči.

Diana Poatješka se je podila na čelu, na ognjevitem vrancu, ki si ga ne bi bil upal zajahati marsikak izkušen jahač.

Ona, ki je bila prava slika boginje lova, močne in hkrati gibčne Diane, ni poznala v tem trenutku nobene druge misli. Strastno je soplela čist zrak s svojimi trepetajočimi nosnicami in izpodbadala konja, ki je bil že itak ves razburjen. Navdajalo jo je samo strastno veselje nad lovom in pijanost divjega dirja pod vejevjem šumečih hrastov; mikala jo je besna naslada nad prelito krvjo, ki jo je že vohala v duhu, in nad kosci rdečega mesa, ki ga trgajo renčeci psi s krvavečimi očmi.

Katarina De Medičis je jahala po novi modi, ki jo je bila izumila sama, to je, desno nogo naslonjeno na polulok, ki je bil pritrtjen na sedlu;

jahala je smelo, vsa vesela, da je mogla kazati svojo prekrasno nožico in da je bila vsaj za današnje dopolne rešena neznosne stitnosti svojega soproga prestolonaslednika Henrika, ki je videl in slišal samo Diana Poatješko.

Kralj je ves sijal.

Njegova visoka rast je prekašala stas obdajajočih ga plemenitajšev. Krasno ga je bilo pogledati v njegovem jopiču od škrlatnega baršuna, stisnjenim z zlatim pasom, od katerega je mahal lovski nož z bogato vložnim ročnikom.

Govoril je o jelenju, govoril o vojnah, ki jih hoče še vojevati, govoril na glas, smejal se in trozil radodarno naklonjene besede, ki so se jih spominjali še leta in leta; njegove oči so pele njegovo srečo, in vse njegovo vdenje je bilo tako kipeče, da so si šepetali v njegovi okolici:

»Njegovo Veličanstvo se je pomladilo za dvajset let!«

Kajpak, šepetali so to v nadi, da jih kralj vendarle zasliši in jih nagradi z milostno besedo ali vsaj s smehljajem.

Dospeli so v gozd.

Zaželeni dogodek, ki je Zileta tolikanj hrepnela po njem, se ni bil pripetil: ves čas ni mogla zagledati nikjer prijateljskega obraza, ki ga je tolikanj iskala. In že ji je bilo žal, da je šla.

Na križišču dveh potov se je ustavil izprevod. Velik krog se je napravil okrog kralja.

Psi, ki so bili še privezani drug k drugemu, so stali v vrsti zunaj kroga; trobentači so se bili postavili v red.

Na kraljev mig je stopil veliki lovec k poročanju v sredo kroga.

Poklonil se je najprej kralju, nato pa, že manj globoko, tudi vsem zbranim lovcem. Nastalo je veliko molčanje, v katerem je izpregovoril glasno in jasno, kakor kak kraljevski heralt.

Poročal je, da je skrit deseterjak precej daleč tam za bližnjim močvirjem sredi goste goščave.

Kralj se je spogledal s Satenjrejem in Eséjem, ki nista umeknila oči od njega.

Nato se je zahvalil svojemu veliku lovcu in ga pohvalil ter se obrnil nazadnje proti četi trobentačev. Dai jim je znamenje z roko.

To je pomenilo začetek lova.

Psi so bili migoma odvezani in so planili z zamolklim laježem na sled.

Sledil jim je nagli galop lovskete.

Zemlja se je stresla, gozd je vztrepetal; preplašeni so se dvignili čeli oblaki ptic, razpodele so se troje boječih zajcev v blaznih skokih. križalo se je klicanje, krič in sunki fanfar in se zapletlo v drgečot vozal glasov; nazadnje je izginila vsa ta slika s svojim lesketom in svojo smelostjo pod visoko, senčnato kupolo gozdnih dreves. . . (Dalej.)

Dolžnost vsakega zavednega volilca Slovenca je, da pri prihodnjih volitvah stori svojo dolžnost in pokaže nemurjem, kje so doma. Dosti dolgo smo se pustili izrabljati, zdaj pa se pokažimo, da smo tudi voljni si sami — pomagati. Ampak to tako, da bo našim nemurjem enkrat za vselej minilo veselje, delati z nami tako, kot so storili dosedaj!

Zidan most. Pred časom smo že poročali, kako da hoče pešiča renegatov strahovati pretežno večino Slovencev s tem, da terorizira Slovence in jih priganja v »Südmärk«. Zlasti nek gospod, nemčurski privrženec, si išče na ta način lovorjev ter grozi in bega ljudi. Po vsem temu našemu možakarju, da ne bomo več dolgo prenašali njegovega terorizma in začeli postopati proti njegovemu čisto drugače, kot je bil doslej vajen, to videti pri nas. Vemo za vse njegove nekorektnosti.

V Mariboru je v nedeljo jutraj na koroškem kolodvoru južne železnice neki pripjenjač pripjenjal vagone, a pozabili, skočiti ob pravem času iz prostora med oddajali. Še le v trenotku, ko je stroj porinil z vso silo nazaj, se je hotel umakniti, a prišel med oddajale. Pritisk je bil tako grozen, da ga je na mah stisnilo tako, da je bil čisto zmečkan. Komaj so ga izvlekli, je že bil izdihnil.

Kaj pa to? Na progi državne železnice Celje—Velenje je bila do sedaj postajališče Pačka vas. Izdajo vozniških listov je doslej opravljal brezplačno krčmar g. Jožef Miheleč. Od lani je uvedla uprava drž. železnice v Beljaku še dva osebnih vlaka več, vrhutega pa je tamošnja podružnica Slovenskega planin. društva oskrbela novo lepo pot do deželne ceste vrh gornjegrajskega klanca. Ko je sedaj g. Miheleč prošil za majhno odškodnino — saj skrbi in dela ima dovolj — pa si omislil upravo te proge — opustiti postajališče s 1. majnikom! To je res korak, kot si ga bolj nečuvnega ne moremo misliti! Pri vsem pa treba pomisliti, da je to postajališče do sedaj dajalo tej upravi samo čisti dobiček 14—15.000 K na leto! Je to torej čin, ki si ga je težko tolačiti drugače kot, da tiči za vsem tem zopet enkrat kak — nemškonačionalni gospod! Na dan s pojasnilom!

Trboveljska podružnica Slovenskega planinskega društva priredi v nedeljo 4. maja ob 7. uri zvečer v veliki Fortejevi dvorani in vseh stranskih prostorih svoj prvi planinski dirindaj s plesom. Ustrezno bode plesalcem in plezalcem. Ponesrečeni turisti bodo našli zavetje v nalašči za ta večer postavljenem planinskem špitalu, kjer bodo stregle in opravljale samaritansko delo z obvezovanjem srčnih in drugih ran vrle planinke in planinci. Trboveljska planinska godba se pridno uri in bode isti večer igrala same pristne planinske koračnice in dolinske valčke. Kapitan naše filharmonije bode igral in navduševal vse turiste od mraka do zore. Tu boste uživali najboljši planinski zrak in udobnosti kakor v najmodernejšem planinskem hotelu. Planinski zrak, švicarsko maslo in sir, gorenjski med, dolenski čeviček, ljubljanske sladčice, brhke planinke in židana volja pripravljena. Pridite in se prepričajte!

Dnevni pregled.

Živela pravičnost ljubljanskega sodišča! Kakor je našim čitateljem znano, je uredništvo »Dneva« zavrnilo nemško pisan odlok ljubljanskega deželnega sodišča, s katerim se je menda utemeljevala konfiskacija »Dneva«. Čakali smo dolgo in včeraj smo prejeli od našega sodišča sledeče pismo: »Uredništvo Dneva v Ljubljani. Tusodni sklep z dne 14. aprila 1913, Pr. 21/13/1, se, vpoštevajoč jezikovne predpise, ni mogel izdati v slovenskem jeziku. Vašemu zahtevku z dne 14. aprila 1913 se tedaj ne more ugoditi in sem vam priloga vloge vrne. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani, dne 22. aprila 1913. Pajk.« — Radovedni smo, kakšni so tisti jezikovni predpisi in po katerem avstrijskem temeljnem zakonu so opravičeni. Mi takih predpisov ne priznamo — za nas velja temeljni zakon in po tem zahtevamo, da sodišče z nami slovensko občuje. Ako germanizirajo naše sodišče — nas ne bodo germanizirali. Pojdemo naprej. Čudno se nam zdi, da nam gospodje v slovenskem jeziku sporoče, da ne morejo slovensko občevati.

To naj bo sodniški odlok! Prvi, najprimitivnejši pogoj vsake odločbe, ki se izda na sodnji, t. j. v instituciji, ki ima namen zakonom in pravici pripomoči do veljave proti samovoljnosti zakona neupoštevajočih posameznikov — je, da se označi zakon in njegova paragrafi ali ministrska odredba, na kateri temelji razsodba ali sodniški odlok. To že pravni

praktikant, začelnik, drugi dan svoje prakse; saj so še odločbe na živinskih vagonih temu primerno izdelane! Zato prosimo c. kr. deželno sodnjo odnosno g. Pajka, da nam pošlje nov odlok, ki ga mora s pristojnim zakonom ali odredbo utemeljiti — ker ne gre, stranko kar tako omalovaževati. Sicer smo primorani misliti, da takšnih določb sploh ni; nam saj niso znane. Ustno izročilo pa velja samo v sveti katoliški cerkvi, ne pa na c. kr. dež. sodnji. Na sodnji mora veljati zakon in odredba, ne pa izročilo ali — naročilo! Capito? Torej prosimo — predno storimo nadaljne korake!

Sramota za državo je, ako prezirajo zakone oni, ki bi jih morali čuvati. Zato je škandal, da si upa deželno sodišče v Ljubljani slovenskemu uredništvu v slovenskem jeziku naznaniti, da mu jezikovni predpisi ne dovoljujejo, s stranko slovensko občevati. Zato bomo iskali tako dolgo pravice, da jo najdemo, ako jo je sploh še kaj v Avstriji.

§ 305. kaz. zak. Pri regulaciji Soče v Furlaniji dela tudi neki Josip Hafner s Kranjskega doma. Neko nedeljo se je nahajal v Šlorenču pri Moši in tam je baje, najbrže opit, zaklical: »Živio Srbija, živio Črna Gora!« Hitro so ga naznanili. Hafner je odšel kar se je dalo naglo iz Šlorenče. Zandarmerija pa ga je našla pri delu tik Zdravščine in poslali so ga v zapor v Gorico, kjer visi nad njim § 305. kaz. zak.

Proti šikanam poštne hranilnice — lahka in dobra pomoč. Zadnjič enkrat smo poročali, da je poštna hranilnica na Dunaju vrnila ček zato, ker se je adressa glasila na Gradec in ne na Graz, Maribor in ne Marburg. »Čas« prinaša dober recept proti tej nemško-nacionalni bolezn. Dotični, ki dobi vsled slovenske adrese ček vrnen, naj čisto enostavno pošlje ček dotični firmi, (kateri bi bila morala hranilnica znesek poslati mesto, da bi bila pošljala ček naprej na odposilatelja). Ob enem pa se naj firmi razloži, da se obrne na poštno hranilnico za znesek, ki je na čeku pravilno nakazan. Na ta način se doseže: 1. upnik ve, da je znesek bil nakazan, da poštna hranilnica šikanira in poštno hranilnica mora z nemško firmo v stvari, ko je hotela Slovenca šikanirati, dopisovati, kar zahteva mnogo dela. 2. Firme se dajo slovensko protokolirati, ker se navadno tem nemškim firmam plačevanje od strani poštne hranilnice zadržuje. Poleg tega je to šikaniranje slovenski firmi v korist, ker znesek dalj časa nosi obresti nanj, medtem, ko mora nemška firma na znesek čakati. — Smo radovedni, če bo slovenska stranka tako pogumna in bo začela s takšno prakso ozdravljati nemško nacionalno domišljavost.

Sestanek Hrvatske Stranke Prava. Da se vršijo nekatera interna vprašanja stranke, da se čuje poročila zaupnika stranke, da se dogovori o strankinem glasilu, ki se poveča, in da se poravnajo nekatera nesoglasja med posamezniki, sklicuje Hrvatska Stranka Prava shod svojih zaupnikov. Sestanek se vrši v kakem pokrajinskem mestu izven Hrvatske.

Svarilo! Te dni se je v Tolminu, Kobaridu in drugih primorskih mestih klatil in se morda še klati neki individuum, ki se predstavlja za Koleča, agitira za predstave, ki jih priredi baje slov. gledališče v Ljubljani. Ko dovolj pripravi teren, pa začne prodajati vstopnice za predstave, ki se seveda nikdar ne vrše, ker oni individuum ni v nobeni zvezi z slov. gledališčem in noben njegov odposlanec. Na ta način si je poštenjak nabavil prav lepih kron. Ker pa ni izključeno, da se še kod oglasi in začne prodajati vstopnice za neprirerene igre — opozarjamo občinstvo, da ne veruje in poštenjakoviča izroči zandarmeriji.

Križ razbil. Na takozvanem »Kapiteljskem hribu« v Novem mestu stoji križ že kakih 30 let. Rajnka gostilničarka znane Pintarjeve hiše v Kanadi je dala postaviti ta križ za časa neke nesreče. Križ ima sorodstvo oskrbovati. Pred desetimi leti je križ razbil neki dijak, te dni pa je je neznano zločinec udaril po Kristu in ga razklat. Na tem hribu se vsako leto pojavi vandal, ki poškoduje drevje in klopi. Te zločince je treba izslediti in jih eksemplarično kaznovati.

Boj redarjev z mornarjem. Kakor se iz Pulja poroča, je v ponedeljek zvečer mornar Fr. Kovačević v svoji pijanosti tako razgrajal po mestnih ulicah, da se je čutil stražen poklicanega, razgrajajoč aretirati. Kovačević se je aretiral s tako silo upr, da je moral prvemu stražniku prisrčnoiti še drugi na pomoč. Med mornarjem in obema stražnikoma se je vnelo divje rovanje. Naposled je potegnil en stražnik sabljo in nasilnega pijanca udaril precej močno po roki. Ranjenega mornarja

so prepeljali v mornarično bolnišnico.

Senzacionalna aretacija v Peterburgu. Policija v Peterburgu je izvršila v hiši generala Gabrova, šefa IV. oddelka generalnega štaba, hišno preiskavo in aretirala njegovega sina, ki je oficir izven službe. Aretacija vzbuja velikansko senzacijo, ker gre za vohunstvo v prilog Avstriji.

Nemiri na Portugalskem. Iz Lizbone se poroča: Vlada dela z vsemi silami na to, da se v Lizboni in v provinci vzdržita red in mir. V mornariški vojašnici in na vojnih ladjah vladata popoln red in mir. Vlada poroča, da sta 29. t. m. dva mornariška križarica »San Gabriel« trikrat na morje ustrelila. Posadko so takoj alarmirali, mornarja sta se neopaženo pomešala med svoje tovariše in se zdaj ne ve, kdo da sta krivca in zakaj sta streljala.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Zlatorog v Pragi. Triglavska bajka »Zlatorog« je od nekdaj zanimala umetnike. Naše krasne planine so rodile to veličastno bajko, ki vabi k sebi kakor vrhovi naših solnčnih gor. Pravljico o »Zlatorogu« je obdelal nemški pesnik Baumbach — na slovensko jo je prevedel A. Funket. Nemška knjiga je doživela 80. izdajo. — Drugi se je lotil te pravljice naš Aškerc. Spesnil je svojega »Zlatoroga«, ki bo za vselej ostal med najlepšimi njegovimi deli.

Sedeli smo nekoč v Pragi na večeru. Neka gospa je pravila, da hoče neki skladatelj porabiti pravljico o »Zlatorogu« za opero. »Kaj sodite vi o tem?« — »Da bi mogel iti skladatelj najprej v kraljestvo Zlatoroga« — potem bi šele mogel zložiti opero.« Sedaj pa se je pojavil v Pragi »Zlatorog« — kot balet. Kakor čitamo je zložil tekst major M. Žunkovč. Major Ž. se ni držal Baumbacha, ampak je izčrpal prvotno ljudsko pravljico in jo obogatil oziroma okrasil s par novimi narodnimi motivi. »Zlatorog« kot balet ima 4 slike. Podamo kratko vsebino:

Prva slika. Na bregu Soče je krčma. Pred krčmo je ples. Ravnokar so prišli beneški kupci in iščejo prenočišča. Med tem pride mlad lovec z gor in prinese lep šopek cvetlic svojih ljubici, krčmarjevi hčerki. Tudi on zapleše z njo. Nato pa prosti neki mlad Benečan za ples. Deklica mu dovolji in lepi Benečan kmalu omami srce mlade deklice. Objubi ji, da jo vzame s seboj v Benetke. V znak zvestobe ji da prstan. Deklico popolnoma premotijo te objube in neče več slišati o lovcu. Nazadnje objubi, da mu ostane zvesta, če ji primese triglavskega rož. Trentski lovec ji to objubi, dasi ve, da preti na gorah smrtna nevarnost.

Druga slika. Lovec stopa po skalah navzgor proti rožam, ki jih varuje Zlatorog. Neka deklica, ki ga skriva ljub, ga svari. Pridruži se mu zeleni lovec, in ga navdušuje, da izpolni svojo besedo. Lovec pleza navzgor, zagleda rože in Zlatoroga in ustrelji. Nastane grozna nevihta. Lovec pade zadet od beske v prepad z rožami v rokah. Spodaj šumi Soča. Zeleni lovec vrže z rožami okrašen klobuk za njim. Zlatorog pa v svoji jezi uniči svoj cvetoči vrt in ga spremeni v skalno pokrajino.

Tretja slika. Beneški trgovci z lepo krčmarjevo hčerko gredo proti Benetkam. Ona je spoznala, da je bogati Benečan ne ljub. Užaljena žaluje v tuji sobi. Fantje in dekleta domače vasi jo zaničujejo in ji prinesejo slamnatega moža pod okno. Med tem pride neki ribič in vrže klobuk trentskega lovca s cvetlicami skozi okno v sobo. Ona spozna, kaj se je zgodilo. Čez nekaj časa pride polnaga — z rožami ovenčana pred hišo in začne v blaznosti plesati. Dekleta jo s prva zaničujejo, ko pa zapazijo, da je zblaznela, jo pomilujejo. Nesrečna deklica skoči v Sočo.

Četrta slika. V svoji palači sedi gorska vila. Zraven je dvorana onih, ki so utonili. Tu prinese povodni mož truplo nesrečne krčmarjeve hčerke. Vila jo vzbudi v življenje, da bi jo potolažila, ji nudi dragocenosti — ona pa išče le svojega ljubega. Naenkrat ga zagleda. Vsa srečna si padeta v naročje in plešeta pred vilo ples. Vila ju zveže za vselej.

To je balet »Zlatorog«. Upati je da bo na ta način naša triglavska pravljica šla po vseh slovenskih odrih in da bo dosgela uspeh. Prvič se je vprizorila v Nar. divadlu v Pragi v sredo dne 23. t. m. Godbo je zložil E. J. Wolf, ki je letos o veliki noči umrl v Ameriki. Wolf je ponujal svoje delo dvorni operi na Dunaju, pa je bilo odklonjeno. Nar. gledališče v Pragi pa je z velikimi stroški poskrbelo za lepo vprizoritev. Pri prvi predstavi so nastopili naši znanzi Deyl, Hašler in gdca. Noskova.

Kot jugoslovanska pravljica, je budil »Zlatorog« v Pragi mnogo zanimanja. Listi splošno hvalijo uprizoritev in priznavajo delu lepo vrednost.

Ali naj se hodi z roko v roki? O tem vprašanju je pariški Excelsior razpisal javno debato. Izkazalo se je, da je to prišlo popolnoma iz mode, vsaj v Parizu. Moderno je torej, da gresta n. pr. mlada človeka prosto drug poleg drugega. »Eingehängt«, je nemško in zastarelo.

Pes nevaren človeškemu zdravju. Mnogo ljudi tako ljubi svojega psa, da se pusti od njega lizati po rokah, obrazu, celo po ustih. Kako škodljivo lahko postane to človeškemu zdravju, naj služi to v dokaz. Pred kakimi 7 leti je prišel zelo premožen mesar, kateri je imel velike gobe v trebuhu, k imenitnemu profesorju medicine. Prve besede profesorja so bile: »ali imate doma kakga psa«, na kar mu odgovori slednji, da ima dva; profesor mu pa takoj odgovori, da je od psa nalezl te gobe. Pes vse ovohe in marsikaj požre, tudi, kar je škodljivo in če človek občuje z njim, večkrat zapazi, kako zoprno sapo da ima pes. Vsled dihanja pasje sapa pridejo strupeni bacili v človeško telo, skozi usta, nakar mu pogosto začno gobe rasti v trebuhu. Omenjeni mesar, rodod Štajerc, se je moral pustiti operirati ter prestati težke bolečine. Ali je pozneje ozdravel, piscu ni znano.

Kdo hoče pravega soproga? Oprostite nam to nediskretno vprašanje. Vemo, da so vsi soprogi več ali manj pravi, toda vkljub temu hočemo mlade dame, ki se hočejo omožiti, na nekaj opozoriti. Ako namreč hočejo dobiti soproga, ki bi bil v vsakem oziru res »pravi«, naj se peljejo brž čez Canal la Manche v London, kjer se v Caxton Hallu ravnokar vrši razstava »Enostavnega življenja«, katero je organizirala Miss Temperstova. Tam bodo videli res originalne tekme: tekme vzornih soprogov. Vsak konkurent dobi »provizorično« za ženo eno izmed ljubkih igralk, ki so sprejele vlogo soprog. »Tekmovalec« stopi na prizorišče, ki predstavlja priprosto sobo. No in tukaj mora delati skušnjo. Predvsem mora priti pozno h kosilu in mora pomiriti in potolažiti jezo svoje žene. Kakor veste, to ni prav nič lahka stvar. Potem mora biti tudi prisrčen, ako ni kosilo gotovo; kdor to pozna, bo že razumel, da je to prava »Kavarija«. Potem mora govoriti s svojo quasi — ženo zelo dostojno in slednjič ji mora prinesiti še dar in se pri tem prav lepo smeljavati. Znano je, da ta stvar ni tako lahka, ako se mora oboje naenkrat in obenem napraviti. Po tej skušnji pride klasifikacija. Kandidat dobi »točke« kakor borilci. Za zadovoljnost s slabim kosilom je trideset točk, za nasmehljaj k temu dvajset točk, za ljubeznjiv govor dvajset točk (malo kajne?) za dovpt deset točk. Vsak izmed kandidatov, ki je to skušnjo napravil, dobi sledečo diplomu. »Potrjuje se, da je g. X. zmožen, da postane z njegove prave soproge. Skušnjo je napravil izborni, juri se je o njegovih ljubeznjivostih, zeneroznosti in njegovemu dobremu značaju izrazila s popolno zadovoljnostjo.« No in tak srečen mladenič gotovo lahko najde nevesto, ako se izkaže s takim izpričevalom. Mogoče je, da se bodo vpeljale take izkušnje v vseh kulturnih državah, mogoče je, da bo šel človek po doktoratu delat še to, najvišjo izkušnjo. Potem bo, recimo doktor prava in poleg tega tudi zakon! To je vse lepo, ampak žalibog k tej tekmi je prišlo preklicano malo pogumnih mladih mož. Pomislite, prvi dan tekme sta bila pri izkušnji samo dva. Obadva sta sicer zelo prijazno in ljubeznjivo govorila, toda ko sta se spustila nanjo pseudo-soprogi z ostrim tonom — je bil nenadoma konec. Drugi je bil malo pogumnejši od prvega in ko se je žena nani spustila, je rekel čisto ravno dušno, da je dobil zelo primerno službo v nekem kinematografu. Žena se je malo pomirila. Soprogu na »poskušnjo« pa je prišla takrat v glavo srečna misel: pokazal je pseudo-soprog bankovec za pet liber, in mir je bil sklenjen. Ta drugi mladenič bo dobil diplomu. Vzorni, diplomirani soprogi pa lahko iščejo z diplomu v žepu vzorne soproge... Mogoče, da jih najdemo, toda morajo jih dobro, da zelo dobro iskati.

Solnčniki princezinje Lujze. Princezinja Lujza koberška je strastna ljubiteljica dragocenih solnčnikov. In ker princezinja ni nikdar bila prava teoretika, ampak je vedno svoje želje takoj spremenila v dejanja, je stopila nekoč v Parizu tudi v elegantno trgovino s solnčniki. Tam si je izbrala dvajset solnčnikov, ki so delati sicer njenemu okusu vso čast, za katere pa je ostala dolžna. Solnčniki so stali pet tisoč osem sto šestdeset frankov. Te je torej princezinja ostala dolžna. To se je zgodilo takole pred dvema letoma, a visoka dama še mi-

slila ni, da bi svoj dolg poplačala. Firma se je skrajza zadovoljila s tem, da ji je tuptam poslala račun za solnčnike, toda ko ji je nekoč prišel račun odprti nazaj, je firma princezino tožila. Pretekli četrtek je bila tozadevna obravnava pred sodiščem in zastopnik princezinje je proglasil, da je pripravljen plačati celi dolg za solnčnike v znesku petnajst sto frankov. S tem pa ni bila firma zadovoljna in princezini ne preostaja ničesar drugega, kakor da ves dolg poravnava, če ji bodo seveda njene finančne razmere to dovolile.

Miš v gledališču. V dunajskem gledališču »Neue Wiener Bühne«, kjer je imela te dni svojo premiero Wedekindovo »Hidalla« je prišlo pri poslednjem odmoru k mali paniki. Neka dama med občinstvom je nenadoma zagledala pri svojih nogah malo miško, kar jo je tako prestrašilo, da je začela kričati. Občinstvo je začelo vstajati raz svoje secede in je hitelo k izhodom. Kmalu pa se je pojasnil vzrok daminega krika in publikum se je zopet pomiril. Neki humorist je menil, da se je miška samo zato tako brez kazni sprehajala v gledališču, ker sedaj tja niti mačka ne povoha.

Ljubljana.

— **Jutri se vrši prireditev »Domovine«.** Zanimanje je tako veliko, da naj si vsi čim preje preskrbe vstopnice. Včeraj je bila glavna skušnja, ki je pokazala, da bo prireditev res krasna in bo nudila vsem najlepši užitek. — Prijatelje mladine prosimo, da zbirajo za »Domovino«.

Včeraj ob pol dveh se je pripeljal škofješki avtomobil v Ljubljano in je pripeljal godbo ter nekaj gorenjskih gostov. Bil je lepo ovenčan. Kakor se vidi, bodo avtomobili zelo oživili naš promet.

Ob treh popoldne se je odpeljal avtomobil zveze Celje-Ljubljana izpred Figovca proti Celju. Bil je ovenčan z zelenjem in s slovenskimi trobojnicami.

— **Koncert »Glasbene Matice« iz Ljubljane v Trstu.** Na binokšno soboto priredi pevski zbor »Glasbene Matice« s posebnim vlakom izlet v Trst, kjer bo isti večer izvajal v Narodnem domu veliko Dvofalkovo skladbo »Mrtvaški ženini«. Izleta s posebnim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane 10. maja ob 9. uri 30 minut dopoldne, se lahko udeležijo vsakdo. Prijave sprejema gdč. Jerica Dolenc v trafikah v Prežernovi ulici.

— **Telovadni nastop gojenk mestnega dekliskega liceja.** Dne 30. aprila je bil pomemben dan mladine na ljubljanskem dekliskem liceju. V telovadnici liceja je bil javen nastop deklic, ki so pokazale, kaj premore moč mladine na polju telovadbe. Podčrtati moramo proste vaje, ki so zbudile pri prisostvujočih gostih veliko pozornost. To so prave vaje za dekleta. V tem se razvija duh. Omenjene proste vaje so sploh priporočljive za dekleta, ker se s tem zbujajo na najboljši način popolno zdravje deklet — bodočih žen. — Pri nastopu gojenk mestnega dekliskega liceja so bili prisotni: deželni predsednik Schwarz s svojo gospo soprogo, dvorni svetnik Kaltenegger, županja ga. dr. Tavčarjeva, oba gg. deželna šolska nadzornika itd. Vsem prisotnim gledalcem se je odprlo srce ob pogledu na izjemno naštudirane in izvrstno izvajane že zgoraj imenovane proste vaje, ki so s higiencijskega stališča posebno z ozirom na dekleta, velike važnosti. — Pohvala za ta izvrstni nastop gojenk mestnega dekliskega liceja gre v prvi vrsti vodstvu in nadzorništvu. Ravno tako tudi gospodini Hrastovi, učiteljici petja, ki je razveselila gledajoče vsestransko. Istotako gospodini Petkovi, telovadni učiteljici. V znak hvalečnosti je omenjenima gdč. učiteljicama podarila mladina dva krasna šopka. — Ta dan je jasno pokazal velik napredek v mogočini, jasno zahtirani po slovenskih telovadkinj, katere z veseljem pozdravljamo.

— **Nogometna tekma »Ilirija« contra »Concordia«** se je vršila včeraj za lepega vremena in ob precejšnjem številu gledalcev. Obestrani so se dobro borile za prvenstvo. Rezultat: »Ilirija« 2, »Concordia« 5.

— **Včerašnje jurjevanje na ljubljanskem gradu** je bilo vkljub lepemu vremenu žalibog slabo obiskano, to pa najbrže zato, ker je včerašnji lepi dan spravil skoro vse ljubljance na deželo.

— **1. majnik.** Javen shod, ki ga je priredila včeraj v Narodnem domu N. S. Z. je bil dobro obiskan. Na shodu so govorili gospodje: deželni poslanec Adolf Ribnikar, občinski svetnik Rasto Pustoslavšek, zastopnik železničarjev Ivan Jaklič iz Trsta in predsednik N. S. Z. Rudolf Juvan. Ljudska veselica, ki se je vršila zvečer v areni Narodnega doma je bila tudi dobro obiskana.

— **Včeraj** je bil krasen dan, ki je izvalil mnogo ljubljancev na

leželo. Izletnikov je bilo veliko v vsej okolici in na vseh straneh Ljubljane. Tudi vlaki so bili polni izletnikov. Proti večeru pa se je nebo nenadoma pooblačilo in kmalu nato je začel padati dež.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo bo prisotnovala dne 4. maja jutraj ob 8. uri v cerkvi sv. Florjana sv. maši povodom praznika svojega patrona. Povabljeni je več gasilnih društev iz okolice. Po maši obhod skozi mesto. Svirala bo godba prostovoljnega gasilnega društva iz Kranja. Po obhodu je vaja župe št. 1 pred »Mestnim domom«, po vaji pa občini zbor deželne gasilske zveze.

Kinematograf »Ideal«. Kdor še ni čital romana »Grof Montekristo« naj si ga ne zamudi ogledati jutri v kinematografu »Ideal«. Danes specialni večer z izbranim spredom.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke priredi na željo ljubljanskih naprednih političnih društev

v petek dne 2. maja t. l.
ob 8. uri zvečer
v veliki dvorani Mestnega doma
javen

Ljudski shod.

DNEVNI RED:

Boj za elekt. centralo ob Ljubljani.

Na shodu govorita mestni župan g. dr. Ivan Tavčar in državni poslanec gosp. dr. Vladimir Ravnihar. Vsi, ki so vam mar gospodarski interesi Ljubljane, pridite na shod. Plačevalci in plačevalke direktnih in indirektnih davščin, agitirajte za udeležbo na shodu, da ž njim dokazemo, da se Ljubljanci ne pustimo oropati svojih pravic!

Trst.

Slovenskemu delavstvu. Strokovno tajništvo N. D. O. je izdalo sledečo okrožnico: Dolžnost in interes slehnega delavca je, daje član organizacije. Delavec, ki ni organiziran, je izročen na milost in nemilost tistim, ki jim prodaja svojo lastno delovno moč. Neorganiziran delavec je suženj svojega gospodarja, ker sam, brez organizacije nima moči, da bi se uprl izkoriščanju in izrabljanju. Edino močna in trdna strokovna organizacija ima moči, da štiti delavceve stanovske interese, da varuje delavca pred oškodovanjem, da brani njegove človeške pravice. Vsak pameten delavec mora priznati, da je delavstvo vse, karkoli je do danes doseglo, doseglo edino in samo s pomočjo svoje organizacije. Veliki so uspehi, ki jih ima organizirano delav. že zaznamovati v boju za izboljšanje svojega gmojnega položaja. Veliki in neprecenljivi so ti uspehi in delavstvo naj nikoli ne pozabi, da ima te uspehe zahvaliti edino in samo organizaciji. Toda danes je te uspehe že davno zopet prehitela od dne do dne neznošnejša draginja živil. Med tem, ko so v zadnjem desetletju plače delavcev vsled truda in prizadevanja organizacije narasle povprečno za 20 odstot., je istočasno poskočila draginja živil za 50 odstotkov, tako da je danes delavstvo vkljub zbožšanim plačam gmotno v resnici na slabšem, nego je bilo pred desetimi leti. Skrb za goli obstanek sili delavstvo, da spravi svoje pače v ravnovesje z vsakdanjimi cenami življenjskih potrebščin. Ako drugi podražujejo svoje blago, potem je tudi delavec prisiljen, da podraži svoje blago, to je, svojo delovno moč. Vsi znaki kažejo, da bo postala draginja še hujša nego je danes. Povišane plače, boljši delovni pogoji to bo edino umesten odgovor delavstva na te razmere. Toda delavci naj se zavestno, da imajo računati na uresničanje svojih zahtev samo takrat, kadar bodo nastopali složno, kadar bodo vsi do zadnjega združeni v organizaciji. Vodstvo »Narodne delavske organizacije« se zaveda pomena, ki ga ima zlasti letošnje leto za delavsko gibanje. Zato se hoče s podvojeno močjo lotiti dela, da dvigne organizacijo na tisto višino, ki je potrebna, da bodo zahteve slovenskih delavcev tudi uvaževane in ušlišane. Kakšne koristi je »Narodna delavska organizacija« zlasti za slovenskega, oziroma slovenskega delavca v Trstu, kjer ga štiti med drugim tudi pred brezobzirno konkurenco regnikov in Nemcev, bi bilo pač odveč naglašati; saj mora danes že prijatelji in neprijatelji priznavati njen blagodejen vpliv na življenje slovenskega, oziroma slovenskega delavstva v Trstu. »Narodna delavska organizacija« se ne bori samo proti razrednim nasprotnikom slovenskega delavca, njena naloga je tudi v tem, da naide na domačih delih krulja

Društva.

Redni občni zbor društva državnih sodno pisarniških oficijantov in pomočnikov za Kranjsko v Ljubljani, se vrši dne 4. maja 1913 ob polju 3. uri popoldne v prostorih gostilne pri »Kroni« v Gradišču z običajnim dnevnim redom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slov. Sokol v Gradcu je izvolil sledeči odbor: Starosta: Remic Ign. Podstarosta: Stegmüller Franc. Načelnik: Mikuš Rudolf. Podnačelnik: Božič Josip. Tajnik: Gnezda Milko. Blagajnik: Ferlež Franc. Gospodar: Ermence Anton. Namestnik: Legat Franc. Mikuš Vladimir. Preglednika računov: Kovačič Makso. Ogorevc Makso.

»Akademična podružnica sv. Cirila in Metoda na Dunaju« priredi svoj III. redni občni zbor v soboto, 3. velikega travna 1913 ob 8. uri zvečer v restavraciji J. Leithner, 1. Auerspergplatz 6 z običajnim dnevnim redom. Gostje dobrodošli!

Slavnost v Škofelji. 1. junija bo imelo gasilno društvo v Škofelji veliko slavnost — nakar že danes opozarjamo in bomo pravočasno prinesli natančni vsnored. Naj se

v prvi vrsti domaci delavec. Stej ko prej se »Narodna delavska organizacija« v polni meri zaveda vzvišene naloge. Toda slovenski delavci v Trstu naj upoštevajo, da bo organizacija napram njim le takrat v polni meri lahko vršila svojo dolžnost, ako bodo tudi delavci storili svojo dolžnost do organizacije. Delavci, tovariši! Vedite, da poteče v letošnjem letu vse polno tarifnih pogodb in da stojimo pred vratmi velikih mezdnih bojev. Treba je, da se delavci na te boje temeljito pripravijo. Zato vodstvo »Narodne delavske organizacije« opravičeno pričakuje, da njegov glas ne bo ostal brez odmeva, temveč, da store slovenski delavci nemudoma to, kar zahteva njihova razredna čast in njihova razredna korist. Slovenski in slovenski delavci! Vsi do zadnjega na krov vsi do zadnjega moža v bojne vrste »Narodne delavske organizacije«! Za strokovno tajništvo N. D. O.: Vekoslav Mrak. Anton Brandner.

Plesna zabava nar. kluba »Triglav« v prid nakupa učil na C. M. šoli in šentjakobskemu »Sokolu«. Pred časom se je ustanovil, kakor je že »Dan« svoječasno poročal, narodni klub »Triglav«. To je mala, narodno-zavedna prijateljska družba. Na napade gotovih oseb, da je večina oseb pri takih klubih toliko narodno-slovenskih, kolikor slov. — opernih pevcev, se klub ne ozira, ker njegovo načelo ni zabavljanje, ampak stremljenje do narodnega delovanja. Klub je priredil minolo nedeljo, dne 27. t. m. v dvorani »Trgovskega izobraževalnega društva« plesno zabavo v prid C. M. družbi in šentjakobskemu »Sokolu«. Zavedno tržaško občinstvo je upoštevalo plemeniti namen prireditve in posetilo zabavo v obilnem številu. Dvorana je bila že spocetka nabito polna do zadnjega kotička. To je najboljši odgovor klubovim nasprotnikom. Igral je orkester šentjakobske »Čitalnice« pod vodstvom kapelnika g. Jeana Friskhovitza, kateri je izvršil prav častno svojo nalogo. V tem orkestru se vidi velik napredek, kar dela čast »Čitalnici« in njega kapelnika. Ples sta vodila dobrohotno gg. Bizjan in Bonano. Kakor je že prej rečeno, je bil naval velik tako, da je bilo komaj mogoče vzdrževati red. Brike gospodične so kaj pridno nadlegovale posetnike z razglednicami, srečkami in šopki. Zabava je bila od začetka pa do konca neprisljena. Zabavo je posetil tudi glavni urednik »Edinosti« g. Čotič z gospo soprogo. Prehitro so minevale ure. Kazalec na uri je kazal čas odhoda. Plesalci so proti njemu demonstrirali s ploskanjem in zahtevali, naj se zabava nadaljuje. Zabava se je še malo časa zavlekla in končno smo se morali posloviti. Klubu »Triglav« je treba na tako krasno vspeli zabavi le častitati. V prirediteljih se vidi, da imajo med svojo sredo sposobne moči za kakršno si bodi prireditve. Klub »Triglav« naj bo drugim klubom v vzgled. Ti »Triglavci« hodi po tvoji zapričeti poti! Triglavlci.

Slovensko gledališče v Trstu. V nedeljo se poslovili slovenskega odra večletni igralec in intendant slov. gledališča g. Rajner v eni svojih najboljših vlog »Katakomb«. Obenem z njim nastopi tudi zadnjič na tem odru g. J. Toplak-Remetinski, ki je imel pred dnevi svoj častni večer pred žal prazno dvorano, ker tudi ta igralec nas zapušča in izgubimo z njim, kot z g. Rajnerjem, dvoje moči, katere se bodo dale težko nadomestiti. Želimo jima na nadaljni poti — g. Rajner se odtegne odru za vedno — največjih uspehov in posebno g. Toplaku, da bi ga občinstvo bolje umevalo, kot ga je žal tu.

Essad paša, bivši komandant Skadra, od nemških listov se pred kratkim slavljen kot junak, ki mu Črnogorci niti do pete ne dosežejo, sedaj pa od istih listov za izdajalca označevan, ima precej pisano in pustolovsko življenje za seboj.

Essad paša je poglavar albanskega plemena Toptan iz Tirane in kot še te velike familije si je pridobil velik glas kot energičen izvrševalec krve osvete. Imel je pod svojo oblastjo 500 zvestih Albancev, ki tudi ene žalitve ali umora niso pustili nemaščevano. Glas Toptanov je prodiral do Abdul Hamida, ki je Essadovega brata, Ghani Bega Toptan, imenoval za svojega adjutanta in je skrbel za hitro napredovanje Essada v žandarmeriji. Pri neki priliki je bil Essadov brat Ghani Beg Toptan v Carigradu umorjen. Ko je pa morilec njegovega sina, nekakega velikega vezirja, ustrelil eden izmed Essadovih ljudi, je bil Essad z dostojanstvom brigadnega generala imenovan za žandarmerijskega komandanta v Janini. Tu se je pa prav slabo razumel z vojaškim komandantom in valijem Tatar Osman pašo. Prepirljiv vojaški šef je prav razuzdano živel v Janini, med tem ko se je Essad paša preračunljivo narejal prav strogo npravnega. Lepe noči je žandarmerijski šef preiskal vse slaboglasne hiše v mestu, v eni izmed teh je bil tudi Tatar Osman, ki se je branil povedati svoje ime, nakar je bil prav pošteno nabrisan, kot še nikdar noben vali ne. To je bila revanša Essad paše, ki je pa po tem dogodku le spoznal, da postajajo tla za nj prepročila, zato se je umaknil na svoja posestva. Ko je izbruhnila turška revolucija 1908, leta se je Essad paša zvezal z mladoturki, nakar je postal član parlamenta za okraj Drač in je vstopil v vrsto albanske stranke. Njegovo politično stališče in njegovo razmerje napram mladoturškemu odboru za čista albanski revolt je bilo v letu 1910 in 1911 prav zelo omajano. Začetkom leta 1912 se je dal kot mladoturški vladni kandidat voliti v zbornico, kmalu je pa obrnil stranki hrbet in je začel javno simpatizirati z albanskimi vstaji. Njegov poslednji nastop v parlamentu je povzročil prav krepke scene in pri razpustu zbornice je predsedniku Halil Begu dejansko grozil; gotovo je, da so ga s policijsko silo iztirali iz sobe. Kratko pred izbruhom vojne je prišel Essad paša z divizijo albanskih redifov v Skader na pomoč garniziji Hasan Riza paše. Ko je prišlo v Skader poročilo, da nameravajo vevlesile

Društva.

Redni občni zbor društva državnih sodno pisarniških oficijantov in pomočnikov za Kranjsko v Ljubljani, se vrši dne 4. maja 1913 ob polju 3. uri popoldne v prostorih gostilne pri »Kroni« v Gradišču z običajnim dnevnim redom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slov. Sokol v Gradcu je izvolil sledeči odbor: Starosta: Remic Ign. Podstarosta: Stegmüller Franc. Načelnik: Mikuš Rudolf. Podnačelnik: Božič Josip. Tajnik: Gnezda Milko. Blagajnik: Ferlež Franc. Gospodar: Ermence Anton. Namestnik: Legat Franc. Mikuš Vladimir. Preglednika računov: Kovačič Makso. Ogorevc Makso.

»Akademična podružnica sv. Cirila in Metoda na Dunaju« priredi svoj III. redni občni zbor v soboto, 3. velikega travna 1913 ob 8. uri zvečer v restavraciji J. Leithner, 1. Auerspergplatz 6 z običajnim dnevnim redom. Gostje dobrodošli!

Slavnost v Škofelji. 1. junija bo imelo gasilno društvo v Škofelji veliko slavnost — nakar že danes opozarjamo in bomo pravočasno prinesli natančni vsnored. Naj se

vsak že sedaj po možnosti pripravljaj, da pripomore k procvitu tega tako potrebnega društva.

Slov. trg. društvo »Merkur«. Kakor smo že poročali, priredi pevski odsek ob lepem vremenu v nedeljo 4. maja popoldanski izlet na Skaručno. Večje število izletnikov se odpelje ob 11. uri 38 minut z drž. kolodvora do Vižmarje, od tam peš po lepi gozdni poti na Skaručno k g. Seršenu, drugi se odpeljejo zopet iz Ljubljane z vozovi. Zvečer z vozovi ali peš do Vižmarjev. Ker je Skaručna jako priljubljena izletna točka upamo na množestveno udeležbo posebno, ker bude tudi za zabavo dobro preskrbljeno.

Za društvo »Vrtnarska šola« so bila na občnem zboru izvoljeni sledeči odborniki — kot svetovalec gg. Flere Anton, trgovski vrtnar v Kamniku, Herzmansky Franc, umetnik in trgovski vrtnar v Ljubljani; kot pregledovalca računov gg.: Aparnik Franc, fotograf in posestnik v Kamniku, dr. Podgornik Karol, odvjetnik v Gorici. Voditelj je na kratko razložil nalogo društva, predložil društvene račune ter poročal o dosedanjem delovanju in o delu, ki naj bi se vršilo v prihodnosti. Sklenilo se je: 1. da se odobri predložene račune; 2. da naj se za toliko časa preneha z izdajanjem društvenega glasila »Prijatelj narave«, da se društvo že nekoliko gmotno opomore, in da naj se ga sploh tudi v bodoče izdaja le obstoječim sredstvom primerno. 3. naj se največ truda posveti nabiranju denarja za nakup društvenega vrta, ker bi bil ravno lasten vrt največjega pomena za napredek društva; 4. po možnosti naj se delajo posvetovalni sestanki v različnih krajih; 5. čez tri ali štiri mesece naj se skliče v Ljubljani izvanredni občni zbor.

Kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici naznanja, da se vrši velika kolesarska dirka okrog goriskega Krasa, kakor že večkrat goriljeno, v nedeljo dne 4. majnika t. l. Dolgost proge znaša 140 km. Za to dirko vlada velikansko zanimanje bodisi od strani kolesarjev bodisi dirkačev, bodisi od strani občinstva. Do danes se je prijavilo že nad 40 dirkačev z Goriskega, Kranjskega, Češkega, Dunaja in drugod. Dirkali bodo za razna kolesarska društva.

Iz življenja Essad paše.

Essad paša, bivši komandant Skadra, od nemških listov se pred kratkim slavljen kot junak, ki mu Črnogorci niti do pete ne dosežejo, sedaj pa od istih listov za izdajalca označevan, ima precej pisano in pustolovsko življenje za seboj.

Essad paša je poglavar albanskega plemena Toptan iz Tirane in kot še te velike familije si je pridobil velik glas kot energičen izvrševalec krve osvete. Imel je pod svojo oblastjo 500 zvestih Albancev, ki tudi ene žalitve ali umora niso pustili nemaščevano. Glas Toptanov je prodiral do Abdul Hamida, ki je Essadovega brata, Ghani Bega Toptan, imenoval za svojega adjutanta in je skrbel za hitro napredovanje Essada v žandarmeriji. Pri neki priliki je bil Essadov brat Ghani Beg Toptan v Carigradu umorjen. Ko je pa morilec njegovega sina, nekakega velikega vezirja, ustrelil eden izmed Essadovih ljudi, je bil Essad z dostojanstvom brigadnega generala imenovan za žandarmerijskega komandanta v Janini. Tu se je pa prav slabo razumel z vojaškim komandantom in valijem Tatar Osman pašo. Prepirljiv vojaški šef je prav razuzdano živel v Janini, med tem ko se je Essad paša preračunljivo narejal prav strogo npravnega. Lepe noči je žandarmerijski šef preiskal vse slaboglasne hiše v mestu, v eni izmed teh je bil tudi Tatar Osman, ki se je branil povedati svoje ime, nakar je bil prav pošteno nabrisan, kot še nikdar noben vali ne. To je bila revanša Essad paše, ki je pa po tem dogodku le spoznal, da postajajo tla za nj prepročila, zato se je umaknil na svoja posestva. Ko je izbruhnila turška revolucija 1908, leta se je Essad paša zvezal z mladoturki, nakar je postal član parlamenta za okraj Drač in je vstopil v vrsto albanske stranke. Njegovo politično stališče in njegovo razmerje napram mladoturškemu odboru za čista albanski revolt je bilo v letu 1910 in 1911 prav zelo omajano. Začetkom leta 1912 se je dal kot mladoturški vladni kandidat voliti v zbornico, kmalu je pa obrnil stranki hrbet in je začel javno simpatizirati z albanskimi vstaji. Njegov poslednji nastop v parlamentu je povzročil prav krepke scene in pri razpustu zbornice je predsedniku Halil Begu dejansko grozil; gotovo je, da so ga s policijsko silo iztirali iz sobe. Kratko pred izbruhom vojne je prišel Essad paša z divizijo albanskih redifov v Skader na pomoč garniziji Hasan Riza paše. Ko je prišlo v Skader poročilo, da nameravajo vevlesile

Essad paša, bivši komandant Skadra, od nemških listov se pred kratkim slavljen kot junak, ki mu Črnogorci niti do pete ne dosežejo, sedaj pa od istih listov za izdajalca označevan, ima precej pisano in pustolovsko življenje za seboj.

Essad paša je poglavar albanskega plemena Toptan iz Tirane in kot še te velike familije si je pridobil velik glas kot energičen izvrševalec krve osvete. Imel je pod svojo oblastjo 500 zvestih Albancev, ki tudi ene žalitve ali umora niso pustili nemaščevano. Glas Toptanov je prodiral do Abdul Hamida, ki je Essadovega brata, Ghani Bega Toptan, imenoval za svojega adjutanta in je skrbel za hitro napredovanje Essada v žandarmeriji. Pri neki priliki je bil Essadov brat Ghani Beg Toptan v Carigradu umorjen. Ko je pa morilec njegovega sina, nekakega velikega vezirja, ustrelil eden izmed Essadovih ljudi, je bil Essad z dostojanstvom brigadnega generala imenovan za žandarmerijskega komandanta v Janini. Tu se je pa prav slabo razumel z vojaškim komandantom in valijem Tatar Osman pašo. Prepirljiv vojaški šef je prav razuzdano živel v Janini, med tem ko se je Essad paša preračunljivo narejal prav strogo npravnega. Lepe noči je žandarmerijski šef preiskal vse slaboglasne hiše v mestu, v eni izmed teh je bil tudi Tatar Osman, ki se je branil povedati svoje ime, nakar je bil prav pošteno nabrisan, kot še nikdar noben vali ne. To je bila revanša Essad paše, ki je pa po tem dogodku le spoznal, da postajajo tla za nj prepročila, zato se je umaknil na svoja posestva. Ko je izbruhnila turška revolucija 1908, leta se je Essad paša zvezal z mladoturki, nakar je postal član parlamenta za okraj Drač in je vstopil v vrsto albanske stranke. Njegovo politično stališče in njegovo razmerje napram mladoturškemu odboru za čista albanski revolt je bilo v letu 1910 in 1911 prav zelo omajano. Začetkom leta 1912 se je dal kot mladoturški vladni kandidat voliti v zbornico, kmalu je pa obrnil stranki hrbet in je začel javno simpatizirati z albanskimi vstaji. Njegov poslednji nastop v parlamentu je povzročil prav krepke scene in pri razpustu zbornice je predsedniku Halil Begu dejansko grozil; gotovo je, da so ga s policijsko silo iztirali iz sobe. Kratko pred izbruhom vojne je prišel Essad paša z divizijo albanskih redifov v Skader na pomoč garniziji Hasan Riza paše. Ko je prišlo v Skader poročilo, da nameravajo vevlesile

Essad paša, bivši komandant Skadra, od nemških listov se pred kratkim slavljen kot junak, ki mu Črnogorci niti do pete ne dosežejo, sedaj pa od istih listov za izdajalca označevan, ima precej pisano in pustolovsko življenje za seboj.

Essad paša je poglavar albanskega plemena Toptan iz Tirane in kot še te velike familije si je pridobil velik glas kot energičen izvrševalec krve osvete. Imel je pod svojo oblastjo 500 zvestih Albancev, ki tudi ene žalitve ali umora niso pustili nemaščevano. Glas Toptanov je prodiral do Abdul Hamida, ki je Essadovega brata, Ghani Bega Toptan, imenoval za svojega adjutanta in je skrbel za hitro napredovanje Essada v žandarmeriji. Pri neki priliki je bil Essadov brat Ghani Beg Toptan v Carigradu umorjen. Ko je pa morilec njegovega sina, nekakega velikega vezirja, ustrelil eden izmed Essadovih ljudi, je bil Essad z dostojanstvom brigadnega generala imenovan za žandarmerijskega komandanta v Janini. Tu se je pa prav slabo razumel z vojaškim komandantom in valijem Tatar Osman pašo. Prepirljiv vojaški šef je prav razuzdano živel v Janini, med tem ko se je Essad paša preračunljivo narejal prav strogo npravnega. Lepe noči je žandarmerijski šef preiskal vse slaboglasne hiše v mestu, v eni izmed teh je bil tudi Tatar Osman, ki se je branil povedati svoje ime, nakar je bil prav pošteno nabrisan, kot še nikdar noben vali ne. To je bila revanša Essad paše, ki je pa po tem dogodku le spoznal, da postajajo tla za nj prepročila, zato se je umaknil na svoja posestva. Ko je izbruhnila turška revolucija 1908, leta se je Essad paša zvezal z mladoturki, nakar je postal član parlamenta za okraj Drač in je vstopil v vrsto albanske stranke. Njegovo politično stališče in njegovo razmerje napram mladoturškemu odboru za čista albanski revolt je bilo v letu 1910 in 1911 prav zelo omajano. Začetkom leta 1912 se je dal kot mladoturški vladni kandidat voliti v zbornico, kmalu je pa obrnil stranki hrbet in je začel javno simpatizirati z albanskimi vstaji. Njegov poslednji nastop v parlamentu je povzročil prav krepke scene in pri razpustu zbornice je predsedniku Halil Begu dejansko grozil; gotovo je, da so ga s policijsko silo iztirali iz sobe. Kratko pred izbruhom vojne je prišel Essad paša z divizijo albanskih redifov v Skader na pomoč garniziji Hasan Riza paše. Ko je prišlo v Skader poročilo, da nameravajo vevlesile

ustvariti samostojno Albanijo, je Essad paša razobesil na trdnjavi albansko zastavo, ter izjavil, da se bodo albanske čete garnizije le pod narodno zastavo borile proti Črnogorcem. Vsled tega so se začeli prepiri med Essad pašo in Hasan Rizo pašo, kateremu je Essad paša ponudil izhod iz trdnjave s spremstvom, kar je Hasan Riza paša zavrnil in bil kmalu nato ustrelen, kakor se je govorilo, od Malisarov, nakar je prevzel Essad paša vrhovno poveljništv.

Prepir na vasi.

Pravljica. Po dolgem premišljevanju spisal Lipe Figi.

V neki vasi je bilo več posestnikov, ki pa niso živeli med seboj v bratski slogi, dasi jih je tako učila njih krščanska vera — ampak so se med seboj sovražili in prepirali. Vsi so bili lakomni in posesti željni, zato si je vsak skušal prisvojiti košček zemlje svojega sosedja. Ker preprirov le ni bilo konca, so nasvetovali nekateri, da naj bi sezidali novo cerkev, v znamenje večnega mira. Res so zbrali skupaj denar in so cerkev postavili. Toda sosedje so se kljub temu prepirali.

Ravno tisti čas pa je nastal hud boj med nekim posestnikom, ki je imel v rokah po kriyici posest štirih kajzarjev in je pritiskal kajzarje kot svoje najemnike. Nekega dne so se oni štirje posestnik dogovorili, da se bodo zvezali med seboj in bodo s silo vzeli krivičnemu gospodarju svoje imetje. In so res storili tako. Zgrabili so starega krvoloka za vrat in so rekli: »Vrni nam, kar si nam vzel.« Krvolok, pa je poklical svoje hlapce in jih naščuval na štiri kajzarje. Kajzarji pa so se bili v dobi dela in trpljenja tako ojačili, da so pometali hlapce po tleh in so si prisvojeno zemljo razdelili.

Oni posestnik pa se je pritožil sosedom in je rekel:

»Ako si bodo kajzarji opomogli, ne bo nikoli miru. Dali so drugim kajzarjem zgled in se bodo hoteli vsi osvoboditi.«

Ko so to slišali sosedje, so se sešli na vasi in je nastal velik prepir. Najbolj se je jezil sosed kajzarja Nikolaja, ki si je hotel prisvojiti mal del starega krvolokovega posestva.

Drugi sosedu Nikolaju nikakor niso zavidali, le njegov najbližji sosed mu onega dela ni hotel priznati, češ, da je ta del last nekakega Nikolajevskega sosedja, ki mora dobiti svoje izgubljeno posestvo. Ker sosed Nikolaj ni hotel nikomur delati krivice, se je dogovoril z onim sosedom in sta si zemljo razdelila.

Na vasi pa je nastal nov hud prepir — kajti velik sosed-posestnik je kričal, da sosed Nikolaj ne sme vzeti onega dela, ki mu ga je priznal drugi sosed.

Drugi posestniki so se smejali, ker niso mogli razumeti prepira. Saj se je zgodilo vse, kakor je želel veliki sosed.

Ta pa je rekel:

»Jaz se bom stpel s sosedom Nikolajem, in bom dal oni kos zemlje vam na razpolago.«

Sosedje pa so rekli:

»Ne vemo, za kaj bi se pretepali — ampak tvoja glava, tvoj svet.« In so šli vsak na svoje delo, kajti v resnici niso vedeli, zakaj bi njih bogati sosed jemal oni kos zemlje sosedu Nikolaju, da bi ga daroval njim ki jim tega ni treba.

Na vasi pa je naprej trajal prepir in jezni sosed je spravljaj palice in kamenje pred posestvo sosedja Nikolaja, da bi se pretepali z njim.

Sosed Nikolaj pa si je mislil:

»Ne vem, po čemu dela prepir in zdrahe.«

In je mirno kadil svojo pipo.

Drugi pa, ki so videli prepirljivega sosedja na vasi, so rekli:

To je slab gospodar, vse bo zapravil, čas in denar, s svojim prepiranjem.«

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Tako se je tudi zgodilo.

Medvedov spomenik.

Tretje leto že poteka, odkar nam je zasul prerani grob pesnika Antona Medveda. In še danes ni na njegovi gomili na pokopališču v Kamniku nagrobnika. Sam ni zapustil niti toliko, da bi se bili povsem pokrili pogrebni stroški. Toda zapustil je slovenskemu narodu toliko sadov svoje duševne izvirne sile kot pesnik, da je naša dolžnost, poskrbeti mu dostojen, dasi skromen nagrobnik. Zaradi tega so sklenili njegovi spodaj podpisani intimni prijatelji, da se združijo v odbor in naprosijo prispevkov za njegov spomenik. Da bi pa spomenik ne bil neokusno in umetniško brezvredno delo, zato se je poveril načrt kiparju g. profesorju Peruzziu v Splitu. Ta je zasnoval jako umesten klasično resen nagrobnik, kakor je bila poezija pokojnega Medveda. Spomenik predstavlja sarkofag iz sivega kraškega marmorja, v katerem je vdolan relief iz belega kamna. Na reliefu je Orfej v spremstvu dveh genijev in pastirček-pevec s piščalko, iz srede reliefa se pa dviga antični dobri pastir in Kristov monogram. V dnu spomenika, nad grobovo glavo, je lira. Skozi potrgane strune se zvija kača. Ob straneh stojita na podstavkih dve kamniti žrnvi, iz katerih kipita kot zelen okvir ob spomeniku dve cipresi. Po tem površnem opisu lahko vsak spozna, da bo spomenik sam res nekaj izvirnega in umetniškega, morda prvi takega značaja na naših pokopališčih. Delo samo po načrtu in mavčnem odlivku Peruzzijevemu izvrši podobar g. Pavlin v Radovljici.

Podpisani odbor vabi slavno občinstvo, da drage volje prispeva s skromnimi darovi za spomenik, da prireja ob prijateljskih in društvenih večerih male zbirke v krogu onih, ki so pokojnika poznali osebno ali ga vsaj uživali po njegovih delih. Priporočamo to prošnjo raznim denarnim zavodom, občinam, posebno župnijam, kjer je služboval pokojnik, in njegovim tovarišem-duhovnikom. Vsi prispevki naj se izvolijo pošiljati odborovemu blagajniku g. Urbanu Zupanecu, Ljubljana, Križevniška ulica št. 8.

V Ljubljani, 1. aprila 1913.

Odbor za zgraditev Medvedovega spomenika:

Urban Zupanec, Andr. Kalan, blagajnik, načelnik, Fr. S. Finžgar, tajnik.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Danes se snide kronski svet.

Triurna konferenca zunanjenja vojnega ministra in načelnika generalnega štaba.

Danes — dne 1. majnika 1913. — je padla odločitev ali naj se balkansko zmagoslavje: zmagoslavje krščanskih narodov nad kletim sovražnikom krščanstva in kulture, konča s tragedijo ali ne.

Danes se je odločilo o tem, če naj hrabra Črna gora radi svojega junaštva, junaštva, ki nima primere v zgodovini — pogine! V dobi, ko je cela Evropa trepetala pred Turkom, ko vsi kralji in cesarji niso bili zmognili postaviti jez proti azijskim nava-lom v tej dobi je celi turški sili nasprotovala hrabra mala Črna gora. Junaštvo brez primere!

V Turku je videla zakletega sovražnika, katerega streti je bila njega težnja.

Poslednji boj Jugoslovanstva proti Turku je pričela prva mala Črna gora.

Boj je dokončan, slavno dokončan. Strt leži sovrag — nikdar več ne bo v strah in trepet ubogi raji.

Stoletno hrepenenje utešeno! In sedaj naj pride pogin? Sedaj naj premine Črna gora, ko je osvobodena vseh ovir, ko je dosegla možnost razvoja?

Umrje naj narod, ki je v potokih prelivaj svojo kri za krščanske brate v Hercegovini še v minulem stoletju?

Sedaj, ko ni več sovraga, sedaj naj umrje?

Zmagoslavje naj pomeni smrt za Črno Goro?

Spominjajte se
dijaškega društva
»Domovina«!

Resi kruta je zgodovina!
Danes pade odločitev: ali naj
že jutri nastopi vojaštvo trozveze
pohod proti Črni gori, da se jo pri-
sili, da izroči Skader, ki ga je Ev-
ropa določila za Albanijo, pa ga je
sedanji albanski vladar izročil Črni
Gori.

Avstrija je nepreklicno zagrozi-
la, da poprime za nasilna sredstva,
če do četrtka kralj Nikola ne izroči
Skadra, oziroma če Evropa ne skle-
ve skupne akcije.

Dunaj. — Do tega trenutka še ni
poročil iz Londona — saj za širše
kroge še ne.

Presojajoč razpoloženje Franci-
je, Anglije in Rusije, ki so vse za
zmerno in neprenaglieno akcijo in
presojajoč neomajno stališče Avstri-
je, ki ne odneha niti za ped, se pa
splošno sodi, da ostane konferenca
brez sklepa, ker ne pride do soglas-
nosti. T opa pomeni samostojno ak-
cijo proti Črni gori, ki se ima izvesti
morda že danes.

To domnevanje nam potrjuje
okoliščina, da je 1. maja trajala med
zunanjim ministrom grofom Berch-
toldom, vojnim ministrom Krobati-
nom in načelnikom generalnega šta-
ba konferenca — katere sklepi se ni-
so razglasili.

Danes se bo vršil na Dunaju —
kronski svet, kar pomenja, da je od-
ločeno!

Kar se pohoda vojaštva proti
Skadru tiče se je v poslednjem času
uvaževalo možnost pohoda preko al-
banskih krajev ne preko Črne gore to
pa zato, da Rusija nima nobenega po-
voda za nejevoljo in pa zato, ker se
tem potom doseže, da avstrijska in
italijanska vojska napravi red tudi v
Albaniji.

MIROVNA POGAJANJA.

Carigrad, 1. maja. Kakor znano
se je nota veselil na poslednji odgo-
vor Zaveznikov silno zakasnila, po-
sebnost je delalo mučen vtis, da veseli-
niso Turčiji na ta odgovor predložile
mirovne pogoje in predloge. To se je
danes zgodilo. V notih se sporoča sul-
tanovi vladi, da so Zavezniki sprejeli
predloge veseli, kot tudi predlog, da
se imajo sovražnosti ustaviti. Na pod-
lagi teh dejstev naj določi mirovne
delegat v kraj, kjer se bodo pogaj-
anja izvršila. Poslaniki so imeli od
svojih vlad naročilo, naj Porto pozo-
vejo, da sklene z Zavezniki kar naj-
hitreje mir.

KONFERENCE V LONDONU.

Pariz, 1. maja. Avstrijski, ruski
in francoski poslaniki so imeli danes
zjutraj dolge konference z državnim
tajnikom Edvardom Greyem.

KAJ SE POLEG VSEGA AVSTRIJA OD ČRNE GORE ZAHTEVA.

Pariz, 1. maja. Avstrija bo poleg
vsega drugega v Črni gori še zahte-
vala, da se podrobno preišče slučaj z
avstrijskim vojaškim atašejem z dne
21. aprila, in da se vsi storilci strogo
kaznujejo.

Drugič se Avstrija pritožuje, da
so se pri preiskavi umora frančiškan-
skega šuntarja Palica stavile ovire —
vsled česar odpokliče Avstrija z Dja-
kove avstrijskega konzula in bo za-
htevala od Črne gore, da na mestu,
kjer je bil pater Palic vstreljen sezida
Črna gora spominsko kapelico. (!)

ZA ALBANSKIM RUMELNOM — VATIKAN.

Maribor, 1. maja. Naš dopisnik
S. je izvedel od veleuglednega dunaj-
skega žurnalista, da se po dunajskih
krogih širi vest, da tiči za vsem al-

banskim rumelnom — Vatikan. »Pre-
ša« je dobila 500.000 K za gonjo, ki jo
uprizarja hkratu z »Reichspošto«.
Sedaj pa vemo koliko je ura bila. Ti-
soč in tisoč vojakov odkoraka morda
že jutri čez meje — za kraljestvo
sv. Petra.

AVTOMOBILSKA ZVEZA LJU- BLJANA-CELJE.

Celje, 1. maja. Danes ob 7. uri
zvečer je dospel sem avtomobil zve-
ze Celje—Ljubljana. Avtomobil je
odšel ob 3. iz Ljubljane in se je vozil
ob lepem vremenu skozi Domžale,
Lukovico (postaja pri g. Rusu, kjer
so se potniki pokrepčali) dalje po čr-
nem Grabnu čez Trojane na Vransko.
Povsod so ljudje avtomobil veselo
pozdravljali. Povsod je vladalo ve-
selje, da se je ta lepi del slov. domo-
vine odprl prometu. Zvečer je bila
skupna zabava v Celju.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Odprto pismo*

na c. kr. deželno sodišče, oziroma
širši javnosti.

Kako je dr. P. proti meni samo-
pašno postopal, to presega menda
vse moje potrpljenja in postave.

Koliko sem prestal, ker sem ga
za kompanjona vzel in se ga nisem
mogel odkrižati, si niti v sanjah pre-
stavljati nisem mogel. Kot odvetnik
in tožnik je počel proti meni postopati
(lep kompanjon, kaj ne!), ko mu
nisem bil nič dolžan — nasprotno on
meni.

Kar naenkrat me je začel prega-
njati in tožba za tožbo so začele po-
plavljati na rovaš mojega imetja,
ekskucije in prodaje so se vrstile dan
na dan.

Meni je ta stvar postala sum-
ljiva, da morda g. dr. Fran Poček na-
pačno misli, kajti pred nekimi leti je
»Sl. Narod« prinesel vest (ko je bil
g. dr. Poček še pristav pri ljublan-
skemu sodišču), da je moral sodnijs-
ko službo opustiti in »Slovenec« se
je za g. dr. Počka zavzel, češ da ni
lepo za stanovske kolege, da eden
drugega zapostavlja.

Ko si je natančno načrt sestavil,
kako priti do mojega premoženja,
da je vse v svoj prid dosegel, in mene
kakor mojo ranjco zaslužil, se je ho-
dil tudi prepričavati, kako daleč je
njegov načrt dozorel, a se je že samo-
pašno začel vesti, kakor da bi jaz in
moja ranjca žena bila na svojem po-
sestvu njegova najemnika. Moja
žena, ki je vedno izpočetka dvomila
o nepristranosti g. dr. Počka, je
rekla: »Zdaj bo pa že šlo dobro, ko
ste Vi kompanjon,« a to le ironično,
ker moja ranjca je vedno meni govo-
rila: »Ta g. dr. Poček je zli duh, v
našo družino se je vtihotapil, on le v
svoj prid deluje.«

Potem je mene na en način in-
terveniral, da sem bil osupel. Dejal je:
»Ako se bo Vaša žena hvalila, da sem
jaz kompanjon, takoj odstopim in
Vam ne bom nič več žeriral!« in da
me bo takoj za hipoteko tožil. Moji
ženi ni rekel ničesar, ali je slutil, da
ga ne mara in da ga sama vleče, to
sam najbolje ve, ko se jo je ogibal.
Jaz sem potem se ga začel bati in
sem se ga braniti začel, a bilo je sko-
raj prepozno. Zagrozil mi je, da ako
jaz vseh njegovih feramanov ne izpol-
nim, bo z menoj naredil, a se ne spo-
minjam imenovanih tortur, kar je tudi
pri moji popustljivosti po njegovemu
programu izpolnil v mojo nesrečo.

* Za vsebino tega spisa je ured-
ništvo odgovorno le toliko, kolikor
določa zakon.

Ko me je v zadrego spravil, da
sem bil ob kredit in ugled, da nisem
mogel dobiti denarja za izplačilo, ker
se je g. dr. Poček tudi zavezal, da
bo pripomogel z denarjem — a ni nič
več prispeval, mi je prazno blagajno
kazal in neko drateno košarico, in re-
kel: »Vidite, saj nimam nič!« Ker
mi je od začetka iz te suhe in prazne
biti dal 1000 K, sem omenil: »Pa
nimate nikoli nič, potem ste pa g. dr.
Suhlič« in odgovoril mi je: »Kaj me
pa dražite.« Ja, saj lahko, ko nimate
nikoli denarja, in da take kompanjone
pes ...

Ko je bilo treba delavce plačati,
sem moral vedno drugod denarja
iskati, in sem mu očital: »Kam ste
mene pripravili, da bom zaradi Vas
moral konkurz napovedati!« sem ga
zaklinjal: »Bog varuj tega, ko ste
mene in mojo rodbino ob vse pripra-
vili v Vaš prilog, ja ne boste se to
provzročili«, me je tolažil, da mu
bodo stranke plačale, od katerih ima
v kratkem dobiti 50.000 K, da se bo
stvar v zadovoljiv kurz spravila.

Ljubljana 28. aprila 1913.

(Dalje.)

Josip Plankar,
posestnik in gostilničar na Dolenjski
cesti v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vi-
narjev. Pismenim vprašanjem je priložiti
znanko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših
ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zu-
nanji inserenti v znakah. Zaključek malih
oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, planine, avtomate,
gramofone, plošče prodaja, uglašuje,
popravlja solidno Josip Oblak, Ljub-
ljana-Glince 92.

Čenjenim obiskovalcem Trsta
se priporoča prenočišče v hotelu H.
Kosič, ulica Carradori št. 15. Cene
nizke. — Skupno več dijakov, nal-
nižja cena.

Stanovanje, obstoječe iz dveh
ali treh sob, in če mogoče z nekoliko
vrta se išče za avgustov termin.
Ponudbe z navedbo stanarine se pro-
si pod P. F. na »Prvo anončno pi-
sarno«.

Proda se masivna trdna nova
postelja in temna salonska omarica
s 6 predali, Mizarstvo, Rimska cesta
16, Ljubljana. 362-3

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenjske železnice Straža-Toplice.
Aktrav vrelac 38°C, daje vsak dan nad 30.000 hl
radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem
in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki,
revmi, neuralgiji (trganju), ženskimi boleznim in
drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne
kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo:
Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka.
Zdravo podnebje, gostogozdnata okolica. Bo-
gato opremljene sobe. Izborne in cene restav-
racije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno
kopališka uprava.

I. Kranjski perutninarski zavod.

Alex. Hedžet Zgor. Šiška
p. Ljubljani. Telefon 276

razpošilja za sezono živo in zaklano
z mlekom pitano najfinjšo perutnino,
in sicer: purane, gosli, race, poularde,
kokoši piščeta za peči in ocreti.
Zunanja naročila se točno in solidno
izvršujejo. Ceniki zastoj.

Nič ne pomaga!

Edina in največja zaloga najnovejših
gramofonov in godbenih avtomatov
je v Ljubljani Sodna ul. 5.

Radi velikanske zaloge so plošče katere so
preje stale K 4— sedaj samo po K 1— iz-
ključno strokovno popraviljanje vseh vrst gra-
mofonov in godbenih avtomatov, uglaševanje itd.

V mešani stroki izurjena, zanesljiva

prodajalka

stara 20 let, išče službe za takoj ali
pozneje v Ljubljani ali okolici. Naslov
v »Prvi anončni pisarni«.

Trgovski pomočnik

(špecerist, 1. moč)
se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme
Več v »Prvi anončni pisarni«.

Motor Neckarsulm

6 HP Model 1912, z dvojno prestavo
ter priklopnim vozom se radi odpo-
tovanja ceno proda. Josip Vesel,
Ljubljana, Prešernova ul. 20-24. Vpra-
šanjem je priložiti znamko za odgovor.

Slovinci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

Radi prevelike zaloge blaga dajem

20% popusta

vse pomladne najnovejše damske kostume, krila, bluze
kakor tudi obleke in povrtnike za gospode in dečke
najmodernejšega kroja.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Pri nakupu »pra-
vega Francka«
izvolite paziti na
to-le varovalno
znamko.

Zavrnite pre-
vidno podobne
zavoje kot ne
»pravi Franck«.

Tovarna
v Zagrebu.

Proizvod najboljših
sirovin.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje
za pletenje (Strickma-
schinen) za rodbino in
obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin.
Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v naj-
krajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mla-
dinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.